

Voorontwerpen van ordonnantie met betrekking tot:

1/ het Brussels Planningsbureau (BPB) en

2/ de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)

Advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie

13 november 2014

Gelet op de adviesaanvraag door de regering, met toepassing van artikel 7 van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening, over bovengenoemde ontwerpbesluiten;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 maart 2010 betreffende de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie;

Is de Commissie op 20, 23 oktober en op 4 en 13 november 2014 samengekomen. Na de hoorzitting met de vertegenwoordigster van de minister-president, belast met o.m. Ruimtelijke Ordening, brengt zij volgend advies uit dat unaniem goedgekeurd werd:

1. Algemeen

De Commissie waardeert in het algemeen de dubbele aanpak die ter advies aan de GOC voorgelegd wordt. Ze oordeelt dat de aangekondigde veranderingen positief zijn en ze verheugt zich over de politieke wil van de regering om:

- stedelijke ontwikkeling centraal te plaatsen in het beleid en
- om de planningsmiddelen te rationaliseren.

Ze is dus van mening dat de coördinatie via een nieuwe structuur van een groot aantal instellingen die zich toeleggen op de stedelijke planning en ontwikkeling, een goede zaak is. In het verleden waren immers te veel problemen te wijten aan het grote aantal instellingen die afzonderlijk van elkaar werkten.

De Commissie had deze problemen in het verleden aangekaart en stelt tot haar voldoening vast dat sinds enkele jaren grote inspanningen geleverd worden om een vorm van bestuur te organiseren zodat die problemen vermeden worden. Vaak waren echter de uiteenlopende standpunten en verantwoordelijkheden oorzaak van vertragingen in bepaalde dossiers of bij de besluitvorming. Vandaar dat ze stelt dat men bij de creatie van nieuwe instellingen de nood aan een samenwerkingsstructuur tussen de verschillende - bestaande of nieuwe - instellingen niet uit het oog mag verliezen.

De GOC stelt zich de vraag of de scheiding tussen het operationele en het strategische beheer binnen bepaalde instellingen (bijvoorbeeld Brussel Mobiliteit) relevant is. Zij beveelt alleszins aan om een sterke structurele band tussen deze twee functies te behouden.

Voor het overige heeft de GOC bedenkingen bij mate waarin de erfgoedbelangen in aanmerking genomen wordt bij grote projecten zoals gevangenissen of kazernes.

De Commissie oordeelt dat men bij wijze van stedenbouwkundige filosofie de aandacht had moeten vestigen op de principes voor de toekomst van het Gewest en op de garanties die deze nieuwe instellingen zouden bieden, t.t.z. een kwaliteitsvollere stedenbouwkundige ontwikkeling van de Kanaalzone en van de 10 nieuwe wijken die op stapel staan, zoals beschreven in de gewestelijke beleidsverklaring.

Globaal ontbreekt in de twee voorontwerpen van ordonnantie nauwkeurigheid over bepaalde onderwerpen. Volgende punten zouden meer aandacht moeten krijgen en verder uitgewerkt moeten worden:

2. Met betrekking tot het voorontwerp van ordonnantie betreffende het Brussels Planningsbureau

2.1. Wettelijke samenhang

Er blijven vragen bestaan met betrekking o.m. tot de aspecten mobiliteit en leefmilieu, waarvan sprake in artikel 4, § 2. Hoe zal bijvoorbeeld de territoriale planning van het BPB (planhiërarchie en leadership/sturing) aansluiten bij de andere wettelijke en regelgevende teksten die de gewestplannen omkaderen? De GOC benadrukt o.m. de tegenstellingen tussen het voorontwerp van ordonnantie betreffende het BPB, de mobiliteitsordonnantie en BWLKE.

2.2. Samenwerking tussen de instellingen

De verwezenlijking van een 'stadsproject' of van een 'project van algemene ontwikkeling' van het stadsgewest is onderdeel van een voortdurend proces. De voorwaarden om te lukken zijn verbonden aan een globale, interdisciplinaire visie, gelet op het grote aantal kwalificaties dat in dit proces ingrijpt.

De Commissie is van oordeel dat de coördinatie in een nieuwe structuur van al de instellingen die de stedelijke planning en ontwikkeling behandelen, op bepaalde punten (discussie en analyse) een goede zaak is, maar dat de werking van de nieuwe structuur verduidelijkt moet worden.

De coördinatie en de samenhang tussen het BPB en de MSI lijken niet voldoende. Er zijn

immers garanties nodig dat de werking tussen de twee nieuwe instellingen gebeurt binnen een globale visie en met een voldoende coördinatie in elke fase van het proces en met alle partners die ermee te maken hebben.

In de tekst zou aangegeven moeten worden op welk niveau en op welke wijze de samenwerking zal gebeuren tussen de BPB-instellingen en de MSI, en met de andere gewestelijke instellingen zoals CityDev, Actiris, Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, MIVB, ... Het volledige proces van een project vanaf de verzameling van de basisgegevens tot de verwezenlijking op het terrein en zelfs zijn beheer, dient namelijk gegarandeerd te worden.

Zouden daarom geen opties open moeten blijven om een samenwerkingsprocedure op te stellen tussen de besturen en de twee nieuwe structuren?

Er zouden bijvoorbeeld, behalve een beheercontract tussen de regering en het BPB, samenwerkingsovereenkomsten gesloten kunnen worden, of eventueel bijkomende beheercontracten die de relaties regelen tussen het BPB, de MSI en de andere gewestelijke instellingen zoals CityDev, Actiris, Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, de MIVB, BSO, de gemeenten, ..., onder meer wat de aspecten van koninklijk recht betreft.

De Commissie benadrukt ook dat de twee ordonnanties, MSI en BPB, onderling weinig of geen aansluitingen of 'bruggen' bevatten.

2.3. Opsplitsingen

De Commissie stelt zich vragen bij het gevaar dat de betrokken administraties en de directies 'Strategie' die in het BPB geïntegreerd worden, afgesneden worden van hun deskundigheid te velde en van de instellingen die voor de uitvoering instaan (met name wat betreft de observatoria, zie 2.7.).

2.4. Advies aan de regering

Rekening houdende met de samenstelling van het beheercomité - de leden van de regering vertegenwoordigen 2/3 van de raad - is artikel 14, dat het beheercomité machtigt om advies uit te brengen bij de regering, niet echt relevant (rechter en partij).

Artikel 14 is overigens niet van belang, o.m. omdat het BWRO al voorziet om over deze materies het advies van de GOC en van de gespecialiseerde instanties te vragen (de ESR en andere).

2.5. Kostprijs van de operatie

De GOC erkent dat dit nieuwe initiatief een vorm van investering in de toekomst is. Er dient een berekening gemaakt te worden van de kosten / winsten op korte en op middellange termijn van de uitvoering van deze dubbele instelling.

2.6. Uitvoering per project

De Commissie erkent het belang van de stedenbouwkundige visie van de verwezenlijking per project, voor zover deze kadert in de globale strategie voor de stad, zoals bepaald in het GPDO.

In dit kader vraagt ze zich af welke dat beste definitie is van een 'stadsproject' en van de rol van hun actoren en stedenbouwkundige tools om een "opportuïteitsstedenbouw" te vermijden.

2.7. Rationalisering

De Commissie is verheugd dat er een betere samenwerking en integratie is van het werk tussen de verschillende betrokken instanties. Daardoor is het niet nodig om de beslissingen op te delen in deelbeslissingen naargelang van de verschillende betrokken structuren.

De GOC benadrukt dat het van belang is, om voor al haar opdrachten, de deskundigheid van het kwaliteitsvolle Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling (ATO) binnen het BPB te houden, en dat voor het geheel van specifieke onderwerpen en de deskundigheid van hoog niveau van de directie Studies en Planning (DSP) ook binnen het BBP behouden dient te blijven.

2.8. Observatoria

Voor bepaalde observatoria die gegevens leveren en analyseren, die momenteel in externe

instellingen geïntegreerd zijn (zoals bijvoorbeeld het Observatorium van de werkgelegenheid) en die samengevoegd worden in de directie Statistiek en Analyse (DSA), wenst de GOC dat deze observatoria in de oorspronkelijke instellingen blijven, want die hebben ter zake een relevante praktijkervaring, maar dat een coördinatielink met het BPB voorgesteld wordt met betrekking tot de data. (zie 2.2.)

Trouwens, samenwerking, centralisatie van de data, hun harmonisatie (zodat in de brutogegevens eenzelfde logica gevolgd wordt) en een synthetisering van het geheel van Brusselse observatoria is meer dan noodzakelijk (zie voorstellen in 2.2.), op regelmatige basis zelfs.

2.9. Overzicht van de statistische gegevens

De Commissie stelt voor dat de opdrachten voor coördinatie en gegevensverzameling regelmatig aangevuld worden met de inventarisering van de algemene gegevens over de evolutie en de ontwikkeling van het BHG, dit ter compensatie van de afschaffing van de systematische dataverzameling van de algemene en specifieke gegevens over ruimtelijke ordening in het BHG (de afschaffing in verband met die van de gewestelijke inventarisering).

Specifiekere en meer volledige gegevensverzamelingen zouden overigens gerealiseerd worden in het vooruitzicht van de uitvoering van stadsprojecten. Deze dataverzamelingen zouden per wijk samengesteld worden (zoals bijvoorbeeld beschreven wordt in de Wijkmonitoring van het BHG) van zodra de uitvoering van die stadsprojecten van start gaat en zouden naargelang van de behoeften en de noodzakelijkheden regelmatig geactualiseerd worden. Het is de bedoeling om stadsprojecten te verwezenlijken die losgekoppeld zijn van de socio-economische en culturele context van de wijken waar ze uitgevoerd zullen worden. In die data zouden ook de gegevens verwerkt worden van de observatoria en van de geplande statistische sectoren.

2.10. GOC

Op grond van haar rol zoals die in het BWRO bepaald wordt, en van haar deskundigheid benadrukt de Commissie de noodzaak dat zij behouden blijft en dat haar opdrachten en haar positionering zelfs versterkt worden.

De Commissie benadrukt haar actieradius in het kader van de toekomstige Grootstedelijke

Gemeenschap die bedoeld wordt in haar memorandum van juni 2014.

In dat memorandum was ook sprake van de evolutie van de GOC, om een antwoord te bieden op de nieuwe uitdagingen als gevolg van de mondialisering van territorium, klimaat en milieu, en dus op de stedenbouwkundige evoluties op gewestelijke en metropolitane schaal.

De belangrijke Zesde Staatshervorming voorziet de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel en haar hinterland, uitgebreid tot de twee provincies Brabant.

De verwezenlijking van het BPB en van de MSI in het BHG zou hen zowel in Vlaanderen als in Wallonië tot nieuwe gesprekspartners maken tegenover de besturen en de instanties die Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening beheren.

Vandaar dat de Commissie nogmaals vraagt om de ruimte voor denkwerk, adviezen, deskundigheid en opdrachten voor de regering te verruimen.

Daarbij dient naar een coördinatie gestreefd te worden van de secretariaten van de verschillende commissies of adviesraden.

Artikel 14: zoals al gezegd in punt 2.4 verzet de Commissie zich tegen dit artikel, wegens het dubbele gebruik en de mogelijke contradicties tussen het GOC-advies ter zake en het BPB-advies.

2.11. Technische opmerkingen

Artikel 28: De gewijzigde BWRO-artikelen dienen opnieuw verduidelijkt te worden, alleszins met betrekking tot de vertegenwoordiging van het BPB in de overlegcommissie: vermoedelijk dient artikel 9, § 2, 4° gewijzigd te worden en niet artikel 9, lid 4, 3°.

3. Met betrekking tot het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie betreffende de MVV en tot oprichting van de MSI

3.1. Woord vooraf

Vooraleer tot een analyse over te gaan, herinneren we eraan dat deze structuur gedeconsolideerd dient te worden om haar opdracht te kunnen vervullen.

De raad van bestuur die voor de MSI voorzien wordt, zou in hoofdzaak echter bestaan uit vertegenwoordigers van de BHR (8/12), zodat de mogelijkheid bestaat dat de MSI deconsolidatie niet kan garanderen.

De GOC is daarom van mening dat de samenstelling van de raad van bestuur van de MSI zich zou moeten baseren op die van CityDev: die is paritair, gemengd en evenwichtig.

3.2. Snelheid en efficiëntie van de werking: synergie met CityDev

Gezien de risico's i.v.m. de deconsolidatie begrijpt de GOC niet waarom de GHR ermee stopt nu zij zo goed op dreef is en ook niet ook de andere instellingen in de MSI opneemt.

De regering moet in haar poging tot vereenvoudiging en rationalisering verder gaan dan deze twee voorontwerpen van ordonnantie en ook CityDev opnemen, of ten minste zijn deskundigheid.

De GOC stelt voor dat de oprichting van de MSI beschouwd wordt als het resultaat van een fusie tussen de momenteel bestaande gedeconsolideerde instellingen CityDev en MVV.

Bovendien zou de MSI in deze optie onmiddellijk operationeel zijn dankzij de knowhow, de werking en het personeel van CityDev, die al volledig operationeel zijn in de gewestelijke ruimtelijke ordening.

3.3. Samenwerking met de andere gewestinstellingen:

De Commissie wenst een nauwkeuriger kader voor de samenwerking tussen de MSI en de verschillende gewestinstellingen die in de projecten van stedelijke ontwikkeling mogelijks zullen meewerken.

3.4. Samenwerking met de andere bovengewestelijke instellingen:

De Commissie wenst dat een efficiëntere samenwerking concreet vorm aanneemt met de andere bovengewestelijke grondbeheerders zoals de Regie der Gebouwen en de NMBS.

4. Andere voorstellen

Met het oog op het welslagen van de twee ontwerpen van ordonnantie stelt de Commissie voor:

- dat een volledig organogram van de twee voorgestelde entiteiten opgemaakt wordt, zowel voor hun respectieve eenheden als voor hun relaties onderling en met externe actoren;

- dat een simulatie van het verloop van een of meerdere projecten van het GPDO voorzien wordt (in het bijzonder in verband met de 10 gewestelijke ontwikkelingspolen) als test voor de werking en de relaties met de toekomstige werkteams die in de 2 ordonnanties voorzien worden.

De GOC heeft belangstelling om hierover geïnformeerd te worden of eraan mee te werken.

5. Opmerking

De voorzitter van de GOC onthoudt zich om persoonlijke redenen van elke opmerking of elk voorstel in verband met CityDev.